PROBLEMA SĂRĂCIEI ÎN MATERIALELE JURNALISTICE DE OPINIE

Milena ONISIM

CZU: 070.4:338:316.42 ***milena23yahoo@gmail.com***

Istoria ne arată că întotdeauna au existat oameni săraci. Persoane care se confruntă cu lipsa mijloacelor materiale necesare pentru un nivel de trai decent există și, cu siguranță, vor exista și în viitor.

Persoanele afectate de sărăcie au un acces redus sau chiar limitat la educație, la tehnologii moderne, la servicii medicale, pot fi mai ușor de manipulat și, totodată, se pot confrunta cu o mulțime de probleme la nivel de societate. Sărăcia este un subiect destul de complex, ce necesită o abordare delicată, întrucât această problemă ține de mai mulți factori: politici, sociali, economici, culturali. Nu în zadar, în prezent, acest subiect reprezintă punctul de interes pentru mai mulți sociologi, economiști, politicieni, ideologi și jurnaliști. Sărăcia se află în strânsă legătură cu resursele sociale și financiare, cu nivelul de trai, cu nevoile sociale, cu educația și calitatea vieții, de aceea este importantă determinarea strategiilor jurnalistice în explicarea acestui fenomen.

Importanța unei cercetări asupra fenomenului sărăciei și, implicit, asupra modului în care presa monitorizează și combate acest fenomen, prin prisma materialelor jurnalistice de opinie, este determinată, în primul rând, de faptul că, deși se întreprind acțiuni la nivel național și internațional, totuși sărăcia rămâne a fi o problemă nefericită și în acest an. În anul 1998, Organizația Națiunilor Unite a definit noțiunea de sărăcie ca pe „o negare a alegerilor și a oportunităților, o încălcare a demnității umane. Înseamnă lipsa capacității de a participa eficient în societate”. Cu alte cuvinte, în 1998, ONU a definit noțiunea de sărăcie ca pe un rezultat al alegerilor ineficiente în viață. Pornind de la ipoteza că, prin punerea în circuit a materialelor jurnalistice de opinie ce tratează problema sărăciei, presa reprezintă unul dintre instrumentele de monitorizare și de combatere a acestui fenomen, am urmărit obiectivele:

– analiza unghiului de abordare a sărăciei prin punerea în circuit a materialelor jurnalistice de opinie;

– relevarea rolului presei în monitorizarea și combaterea fenomenului sărăciei;

– proiectarea fundamentelor teoretice privind fenomenul sărăciei;
– elaborarea recomandărilor practice în scopul eficientizării jurnalismului de opinie ca instrument de monitorizare și de combatere a sărăciei.

Rolul materialelor jurnalistice de opinie ale presei din Republica Moldova poate fi identificat prin determinarea aspectului cantitativ și calitativ al informațiilor care tratează problema sărăciei în publicațiile autohtone. În acest scop, noi am realizat studiul *Problema sărăciei în materialele jurnalistice de opinie.*

Pentru cercetare, am selectat două ziare în format online „Unghiul" și „Cuvântul", ambele fiind generaliste, conform caracterului lor; regionale, după arealul de acoperire mediatică, săptămânale, după periodicitate; publicații private conform statutului lor.

Perioada de cercetare a fost anul 2019 (începând cu luna septembrie) și lunile ianuarie-martie ale anului 2020.

Cercetarea a fost axată pe următoarele criterii:

– genul materialelor (editorial, comentariu, analiză și altele);
– autorul materialelor de opinie (jurnaliști, specialiști, experți);
– titlurile materialelor și tipologia acestora (informativ, incitant);
– actualitatea subiectului;
– unghiul de abordare;
– sursele consultate de către autor (rapoarte, documente, date statistice);
– argumentele forte din textul de opinie;
– impactul articolelor de opinie asupra publicului.

În perioada monitorizată, publicațiile în format online au produs în total 36 de materiale, dintre care 9 editoriale, 6 comentarii, 15 tablete și 6 opinii. De menționat este faptul că ambele ziare nu au publicat nicio analiză.

Din punct de vedere cantitativ, ponderea materialelor jurnalistice de opinie ale acestor două publicații se prezintă în felul următor:

- tablete – 15 materiale;
- editoriale – 9 materiale;
- comentarii – 6 materiale;
- altele – 6 materiale.

În acest studiu, noi am analizat 20 de articole de opinie, publicate de ziarele „Unghiul” și „Cuvântul”. Trebuie să remarcăm faptul că jurnaliștii de la ziarul „Unghiul”, în articolele lor de opinie, au reflectat problema sărăciei ca pe o consecință a discrepanței dintre veniturile funcționarilor și ale oamenilor simpli, punând în evidență problemele cu care se confruntă oamenii de la sate. Faptul că unii oameni nu au acces la studii primare și nici la studii gimnaziale. Într-un articol pe care noi l-am analizat: „Portretul locuitoarelor satelor noastre”, autorul materialului spune că „Cele mai afectate de sărăcie sunt o treime dintre femeile fără studii, o cincime dintre femei au peste 65 de ani și aproape tot atâtea – studii primare sau gimnaziale”.

Jurnaliștii de la ziarul „Cuvântul” în articolele lor de opinie au reflectat problema sărăciei ca pe o consecință a salariilor și a pensiilor mici. În articolul „Inflația care înghite beneficiile guvernării”, autorul materialului spune că „Oamenii se ciocnesc de prețurile majorate la fiecare pas, scumpirea produselor, mărfurilor de primă necesitate, medicamentelor, serviciilor... care le subție buzunarul și așa sărac”.

Cauzele sărăciei prezentate de presa regională autohtonă sunt:

- corupția;
- guvernarea ineficientă;
- scumpirea prețurilor la produse;
- salarii și pensii mici;
- lipsa accesului la educație.

Realizând studiul „Problema sărăciei în materialele jurnalistice de opinie”, noi am ajuns la concluzia că presa regională mediatizează problema sărăciei mult mai intens decât cea națională, și că fenomenul sărăciei este mult mai prezent în mediile rurale din Republica Moldova decât în cele urbane. De asemenea, noi am constatat că, în combaterea fenomenului sărăciei, presa are un rol important, fapt demonstrat și de modul în care au reflectat această problemă reprezentanții presei regionale. În presa din Republica Moldova există un număr relativ mic de articole de opinie care să reflecte această temă. Și o altă concluzie la care noi am ajuns este faptul că reprezentanții presei din Moldova nu pun în circuit articole care să promoveze afaceri și oameni de succes, importanța educației financiare… Subiecte care sunt promovate intens de presa occidentală, am putea lua un exemplu în acest sens.

Referințe:

1. AGEMOGLU, D., ROBINSON-JAMES, A. *De ce eșuează națiunile. Originile puterii, ale prosperității și ale sărăciei.* Institutul European, Litera Media Group, 2015.
2. IAȚCO, M. *Studiul politicilor de reducere a sărăciei în Republica Moldova*. Laboratorul sociometric, 2015.
3. LANDES-SAUL, D. *Avuția și Sărăcia națiunilor.* Iași: Polirom, 2013.
4. MIHALACHE, N. *Responsabilitate individuală și nivel de trai*. Institutul European, 2013.
5. PREDA, M. *Politica socială românească între sărăcie și globalizare*. Iași: Polirom, 2002.
6. *Studiu de țară al Băncii Mondiale. Recesiunea, recuperarea și sărăcia în Moldova*, 2004.

Recomandat
Victoria BULICANU, dr., conf. univ. interim.